

It takes more to tango

De auteur, die therapie combineert met tangodansen, verhaalt over haar reis naar tangoland Argentinië. Die bood haar nieuw inzicht.

Door Chaja Kaufmann

Voor wie het nog niet weet: ik ben een tango-adept. Sinds vijftien jaar dans ik deze voor mij nog steeds wonderlijke improvisatiedans en geniet ik daar meestal van. Afgelopen maand heb ik voor de vervulling van mijn wensdroom gezorgd: dansen waar de tango vandaan komt. Op naar Buenos Aires dus, samen met mijn lief. We huurden een appartement in de wijk Palermo. Een mooie oude wijk, gebouwd tussen 1850-1900 in art-decostijl. Huizen met grote houten deuren, erkers en dakterrassen. Hier vind je veel goede eethuisjes en prachtige winkels. En... het was niet ver van onze dansschool; de komende drie weken wilden we onze tangovaardigheden verbeteren en daar dagelijks aan werken. We kwamen de eerste dag meteen in een mooi oud gebouw terecht en stortten ons in de groepsles. Onze docenten waren jong, twintigers, een koppel van man en vrouw, Engels- en Spaanssprekend. De groep bestond uit zo'n dertig mensen uit alle windstreken en van alle leeftijden. Wij waren als 60-plussers niet de oudsten. Dat was een aimabele Amerikaan van 80 jaar, een fantastische danser. Na een korte warming-up voor de spiegel, waarin je goed het verschil tussen het jonge en bewegelijke lijf tegenover het ouder wordende en toch echt minder bewegelijke lijf kon observeren, legde ons docentenkoppel een eerste passenvolgorde uit. Na een paar keer voordoen en begeleidende woorden mochten we zelf aan

de slag. Wat er net zo makkelijk uitzag, bleek een stuk ingewikkelder om zelf te doen. Na één muzieknnummer riepen de docenten enthousiast 'cambio!' waarna ieder zijn eigen partner onmiddellijk in de steek liet en op zoek ging naar een volgende partner. Dit herhaalde zich na elk nummer. En toen gebeurde er een klein wonder in de groep: de aanvankelijk moeilijk ogende pas, werd van partner tot partner makkelijker. Genietend van de heerlijke kleine dansjes die je met sommige tijdelijke partners kon maken, kwam ik weer terug bij mijn eigen partner. Ook hij had een danswonder ondergaan: samen lukten de nieuwe passen meteen en dansten we zomaar door de ruimte. In deze groep ontstond er binnen zeer korte tijd een sterke verbinding, we ontmoetten elkaar herhaaldelijk en communiceerden zowel verbaal als non-verbaal. In de daarop volgende weken ontstond een vaste kern in de groep, we kenden elkaars namen, wisten waar deze groepsleden vandaan kwamen, in

welke bijzondere salons ze hadden gedanst en waar je beslist moest gaan eten.

Cabaceo

Gesterkt door deze ervaringen maakten wij ons op voor de avond- en nachtsalons, de plek in Buenos Aires waar je vooral met Argentijnen wil dansen. In deze salons is het gebruikelijk dat je als dame wacht tot de heer je ten dans vraagt. Je kan dit als dame wel proberen te beïnvloeden, maar je moet de heer zeker niet vóór zijn. Dit fenomeen is de *cabaceo*: je flirt met je ogen en laat blijken dat je graag wil dansen met je uitverkorene. De gemiddelde Nederlander scoort helaas vrij laag in deze belangrijke vaardigheid: hij kijkt je gewoon niet aan, of staat ineens plompverloren voor je. Het spel slaat hij over. De gemiddelde Argentijn, zowel man als vrouw, is hier juist heel bedreven in. Er viel dus ook op dit terrein veel te leren. Voor de vrijgevochten dame in mij was dit

ook een oefening in geduld. Maar goed, ik wilde wel graag in de armen van een Argentijn dansen... Verder is het belangrijk dat je mooi gekleed bent, liefst in een strakke rok en dat je natuurlijk hoge hakken draagt. Het was een enigszins geëtaleerd gevoel, een kwetsbaarheid in combinatie met hoge verwachtingen, dat zich van mij meester maakte. En dan zat ik daar zo op een stoel, naast andere net zo opgesmukte dames, die gemiddeld dertig jaar jonger waren! In deze groep voelde ik me alleen maar kleiner worden, en de gedachte dat ik toch beter een andere jurk had moeten aantrekken, dwarrelde regelmatig door me heen. Ik wisselde van plaats, ging dan weer eens staan en ja, eindelijk kwam er een vriendelijke Argentijn naar mij toe. Hij danste bijzonder matig, kon slecht ritme houden, maar bleef vriendelijk. Hij sprak helaas alleen Spaans dus verder dan hoe heet je en waar kom je vandaan kwamen we niet.

In de weken daarna volgden de meer anonieme salons elkaar op. Naarmate ik ergens vaker kwam en een salon vond waar een meer betrokken sfeer heerste, kon ik steeds meer genieten, het op de dansschool geleerde in praktijk brengen en werd het contact met Argentijnen steeds soepeler. Mijn uitstraling *ik ben goed en ik heb iets te bieden* leidde tot een andere wisselwerking en bleek ook enige aantrekkingskracht op de Argentijnse dansers uit te oefenen. De dynamiek van de groep als geheel speelt ook bij deze typische parendans een essentiële rol.

De groep als surplus

Intrigerend vond ik het verschil in lesgeven in Nederland en in Buenos Aires. Waar bij ons de groep meer de functie heeft om

meerdere mensen tegelijkertijd les te geven, wordt in Buenos Aires de groep gezien als een surplus. Zodra je je met meer mensen verbindt, bieden deze ook meer leer mogelijkheden. Zowel op het terrein van danstechniek als op cultureel en sociaal terrein. In Nederland gebruiken we deze groepsdynamische kant vrijwel niet. Opmerkelijk, omdat juist in de verbinding met de ander je eigen mogelijkheden gespiegeld worden. Concreet gezegd: met de één dans je soepel en met de ander wil het niet lukken. Dit ligt niet alleen aan je danskwaliteiten maar vooral aan je vermogen én bij jezelf te blijven én met de ander mee te gaan. In mijn werk met paren en tangotherapie (tangotherapie.nl) zie ik nu een verdere uitdaging. In het verbale gedeelte van de therapie maakte ik vanzelfsprekend gebruik van de groepsdynamiek, waardoor partners ook andere partners aanspreken. In het non-verbale tangogedeelte heb ik tot nu toe de aangemelde paren alleen met elkaar laten tangodansen om het koppel heel te houden en juist met elkaar te laten experimenteren. Ik zie na mijn eigen ervaring in Buenos Aires een nieuwe kans om het wisselen van partners meer te gebruiken. Het gaat dan niet om het sneller leren van passen maar om het verschil te voelen tussen partners en je eigen reactie hierop. Uitproberen? Ik werk ook met collega's.

Chaja Kaufmann is grondlegger van 'tango & therapie' in Nederland en verzorgt sinds 2009 weekends voor paren.

Daarnaast werkt zij als psychotherapeut in eigen praktijk, gericht op individuen en paren (EFT). Ze is (groeps)psychotherapeut, supervisor en leertherapeut (VPeP, NVGP).